

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет психології

Кафедра психології розвитку
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аксіопсихологія

Освітня програма «Психологія»
Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Аксіопсихологія
Освітня програма	«Психологія»
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	третій (освітньо-науковий) рівень (PhD)
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 20 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 52 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Аксіопсихологія» є суміщений – телеологічний і каузальний модули холистичної – аксіопсихологічної – концепції розвитку особистості. Обґрунтовується історична логіка появи психології аксіогенезу особистості як інтегрального проекту пост-постмодерністських персонологічних студій, що несуперечливим чином інтегрує телеологічне тлумачення і причинно-наслідкове пояснення в герменевтичному форматі принципу інтегральної суб'єктності зі специфічною ціннісно-сисловою представленістю його семантичного змісту на різних рівнях індивідуальної екзистенції людини. Закріплюються знання про гносеологічні й епістемологічні джерела психології аксіогенезу особистості; культурно-історичні, психодинамічні й рефлексивнофеноменологічні ракурси дослідження аксіопсихічних феноменів та процесів персонального аксіогенезу; передбачається опанування поняттєво-термінологічного тезаурусу аксіологічної психології особистості та логічного каркасу семантичних трансформацій базових концептів цієї навчальної дисципліни. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Гносеологічні й епістемологічні джерела аксіопсихології. 2. Холистична концепція психології аксіогенезу особистості

викладання навчальної дисципліни “Аксіопсихологія” є: вивчення гносеологічних джерел психології аксіогенезу особистості; розуміння аспірантами логіки постановки аксіопсихології розвитку особистості; формування поняття про предмет і метод психології персонального аксіогенезу; розвиток умінь здійснювати аксіопсихологічну реінтерпретацію розвивально-корекційних технологій з оптимізації аксіогенезу особистості. Основними завданнями вивчення дисципліни “Аксіопсихологія” є: ознайомлення з епістемологічним корпусом аксіологічно-зорієнтованих психологічних концепцій розвитку особистості; конкретизація культурно-історичного, психодинамічного і феноменологічно-рефлексивного модулів психології аксіогенезу особистості; здійснення герменевтичної реконструкції вікових періодів аксіогенезу в інтерпретаційному форматі принципу інтегральної суб'єктності; холистичне бачення рівнів розвитку суб'єктності, смислових переживань, моральних позицій та життєвих стилів, захисних механізмів і копінг-стратегій, хронотопних режимів функціонування ціннісно-сислової свідомості особистості, аксіопсихологічного канону персонального вчинку тощо; тлумачення аксіогенезу як результату

культурно-історичного успадкування й екзистенційнофеноменологічного конструювання; опанування діалогічними механізмами персонального аксіогенезу; володіння різними рівнями міжособистісного спілкування та здатністю до аксіопсихологічної реконструкції стратегій розв'язання міжособистісних конфліктів

Компетентності

ЗК6. Здатність формувати дослідницьке поле власного наукового дослідження відповідно до сучасної парадигми наукового знання з урахуванням історії виникнення і трансформації предмета психології аксіогенезу особистості. ЗК10. Здатність до розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням телеологічного, культурно-історичного, психодинамічного, екзистенційно-феноменологічного, психотерапевтичного, діалогічного, освітнього вимірів аксіопсихології.

СК1. Здатність виокремлювати, систематизувати, розв'язувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження (можливості застосування аксіопсихологічної герменевтики для визначення критеріїв психічного здоров'я, доцільності та ефективності різноманітних психотерапевтичних інтервенцій, розвивальнокорекційних і виховних впливів, реалізації освітньої та культурної політики держави).

СК4. Здатність до розробки та застосування відповідної методології, визначення стратегії та плану дій для дослідження/вирішення актуальної наукової/прикладної /практичної проблеми в галузі психології (розрізняти теоретико-методологічні підходи до вивчення розвитку ціннісно-сислової сфери особистості та давати їм кваліфіковану оцінку; налагоджувати розвивальну діалогічну взаємодію й запроваджувати освітній діалог у практику навчання і виховання; експлікувати суспільні цінності й особистісні смисли психічних феноменів різного рівня організації та модальності; застосовувати прийом феноменологічного відцентрування з метою емпатійного розуміння і сутнісної редукції автентичних особистісних смислів).

СК5. Здатність до розробки та вирішення дослідницьких задач з психології розвитку та соціальної психології в межах різних наукових парадигм (наприклад, подавати аксіопсихологічне трактування соціалізації особистості як формування якостей «Великої п'ятірки», здійснювати аксіопсихологічну реконструкцію соціетальних феноменів, притаманних різним етнокультурним спільнотам тощо).

СК6. Здатність планувати та здійснювати психологічний супровід особистості в різних умовах діяльності та розвитку на підставі результатів теоретичного/емпіричного дослідження (наприклад, розкривати ціннісні підстави неврозу та шляхи їх долання, здійснювати аксіопсихологічну реінтерпретацію різних психотерапевтичних практик: експресивної терапії, трансактного аналізу, гештальт-терапії, позитивної терапії, бібліотерапії, схема-терапії, терапевтичної метафори; володіти соціально-психологічними засобами розвитку аксіосфери особистості).

Програмні результати

ПР13. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми іноземною мовою, кваліфіковано відображати результати досліджень англійською мовою у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

ПР16. Формулювати і перевіряти гіпотези, шукати шляхи розв'язання наукових проблем в обраній сфері; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо).

ПР17. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із

різних джерел на основі сучасних методологій наукової діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Кількість годин	Завдання
1.	Пролегомени аксіопсихології особистості.	Розуміти та вміти означити суть передумов активізації досліджень аксіологічної проблематики в площині психологічних досліджень, філософських предтеч аксіопсихології особистості.	4	Фронтальне опитування, колективне обговорення, дискусія на семінарському занятті № 1.
2.	Культурно-історичне пояснення аксіопсихіки й аксіогенезу особистості.	Вміти обґрунтувати суть інтеріоризації суспільних цінностей як механізму породження смислових утворень особистості, нормо- і культуровідповідних аспектів персонального аксіогенезу.	2	Фронтальне опитування, колективне обговорення, дискусія на семінарському занятті № 2.
3.	Психодинамічне тлумачення аксіопсихічних феноменів.	Ознайомитись та вміти розкривати зміст глибинно- і вершиннопсихологічних механізмів персонального аксіогенезу, а також аксіопсихологічних траєкторій саморозвитку особистості.	2	Фронтальне опитування, колективне обговорення, дискусія на семінарському занятті № 3.
4.	Онтогенез ціннісної свідомості особистості	Вміти означити та охарактеризувати суть онтологічних вимірів ціннісної свідомості особистості, соціально-психологічних засобів розвитку ціннісно-смислової сфери особистості.	6	Виступ із тематичними повідомленнями (рефератами чи мультимедійним і презентаціями)
5.	Основні вектори аксіогенезу особистості.	Розуміти і вміти обґрунтувати зміст аксіогенезу у феноменологічній рефлексії та конструюванні особистості.	6	Обґрунтувати теоретико-методологічну модель інтеграції цінностей у формат власного дисертаційного дослідження. Обговорення.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	-
Індивідуальне завдання	25
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Семінарські з-тя		5		5		5		5		5		5		5	5	10		50
Самостійна р-та																		
Контрольна робота																		
Підсумковий контроль (залік)																	50	50
Всього за тиж-нь		5		5		5		5		5		5		5	5	10	50	100

6. Ресурсне забезпечення.

Основна:

- Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку [Текст]: навч. Посібник. К. : Академвидав, 2012. 256 с.
- Карпенко З. С. Аксіологічна психологія особистості. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2018. 720 с.
- Носенко Е. Л. Позитивні цінності як чинник особистісного розвитку суб'єктів навчання [Текст] : монографія / Е. Л. Носенко, Р. О. Труляєв. К. : Освіта України, 2014. 192 с.
- Радчук Г. К. Аксіопсихологія вищої школи. Тернопіль: ТНПУ, 2014. 380 с.
- Рибалка В. В. Аксіологічні основи психологічної культури особистості : навчально-методичний посібник. К. : ЮД, Інфосистем, 2009. 326 с.
- Татенко В. А. Психологія в суб'єктному вимірі. К. : Видавничий центр «Просвіта», 1996. 404 с.
- Фурман А. А. Психологія особистості: ціннісно-орієнтаційний вимір. Одеса : ОНПУ; Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 312 с.

Додаткова

- Балл Г. О. Орієнтири сучасного гуманізму (в суспільній, освітній психологічній сферах). К. : Рівне: Видавець Олег Зень, 2007. 172 с.
- Бех І. Д. Виховання особистості : підручник. К. : Либідь, 2008. 848 с.
- Гуляс І. А. Аксіопсихологічне проектування життєвих досягнень особистості: монографія. Київ : «Видавництво Людмила», 2020. 448 с.
- Карпенко З. С. Герменевтика психологічної практики [Текст]: монографія. К. : РУТА,

2001. 160 с.

12. Климишин О. І. Психологія духовності особистості : християнсько-орієнтований підхід. Івано-Франківськ : Гостинець, 2010. 440 с.
13. Психологічна культура: види, інваріанти, розвиток : монографія / кол. авт.. ; відп. ред. Г.Є. Улунова. Суми : ВВП «Мрія», 2014. 404 с.
14. Психологія особистості. 2012. № 1 (3). 236 с.
15. Рибалка В. В. Психологія честі та гідності особистості : культурологічні та аксіологічні аспекти : науково-методичний посібник. Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2010. 382 с.
16. Савчин М. В. Духовний потенціал людини. Івано-Франківськ : Вид-во «Плай» Прикарпатського ун-ту, 2001. 203 с.

6. Контактна інформація

Кафедра	Психології розвитку вул. Шевченка, 57 kpr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Док.психол. н., доц. Климишин О.І. Док.психол.н., проф..Карпенко З.С.
Контактна інформація викладача	olha.klymyshyn@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу спрямована на розвиток вищої освіти в Україні, що ґрунтується на засадах гуманізму, демократизму, національної самосвідомості та міжнаціональної толерантності, й передбачає імплементацію базових принципів студентоцентрованого підходу до навчання студентів. Пріоритетними напрямками організації освітнього процесу є формування світогляду майбутніх фахівців (відкрита комунікація, обмін думками тощо), розвиток креативності, створення оптимальних умов для їх самореалізації, інтеграція неформальної освіти в формальну, широке застосування інформаційних технологій, впровадження дистанційної форми навчання, діджиталізація освіти та реалізація принципів СТЕМ-освіти.

У процесі навчання використовуються такі методи: лекція (ознайомлювальна, проблемно-пошукова, узагальнювальна); моделювання (образно-символічне, концептуальне, графологічне, структурно-логічне); компаративний аналіз; метод наукового проектування; евристична бесіда; маєвтичний діалог; метод міждисциплінарних аналогій; опрацювання першоджерел; індивідуальні консультації; «Мозковий штурм».

Самостійна робота аспірантів відбувається шляхом опрацювання текстів лекцій викладача, рекомендованої літератури (підручників, навчальних посібників, довідкових джерел, монографій, публікацій у науковій періодиці, електронних ресурсів) з наступним складанням анотацій, рецензій, тез, структурно-логічних схем, конспектуванням тощо.

Підготовка реферату з обраної теми передбачає складання плану і розкриття його складових частин (вступ, основна частина, висновки) аналогічно структурі наукової статті. Особливо цінується компаративний аналіз, наведення раціональних аргументів на обстоювання власної позиції.

Заохочується наукова чесність, що проявляється в повазі до чужої інтелектуальної власності, коректності посилань і цитувань. Результати індивідуальних творчих завдань оформляються в паперовій та електронній формі, виступи супроводжуються мультимедійною презентацією.

Серед методів контролю використано: тематичне повідомлення (реферат, презентація), творчу письмову самостійну роботу (конструювання авторської теоретикометодологічної моделі дослідження); фронтальне усне опитування (колоквіум, дискусія), тестування.

Викладач

Климишин Ольга Іванівна